

استاندارد آموزش شغل

راهنمای عمومی گردشگری

گروه شغلی: گردشگری

کتاب ملی آموزش شغل

۵۹۱/۳۱/۳

۵	۱	۱	۳	۲	۵	۵	۰	۱	۰	۰	۰	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه		شناسه شغل		شناسه شایستگی			نسخه

مؤلفان:

فریبا صم - دکتر علیرضا نوری
علیرضا کریمزاده - ملیحه عامری

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای عمومی گردشگری: گروه شغلی گردشگری، کد ملی آموزش شغل ۹۱/۳۳/۱/۳ - ۵/ مولفان
 فریبا صم ... او دیگران؛ ویراستار نرگس حاجمندی.
 مشخصات نشر : تهران: مهکامه، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری : ۳۵۲ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹-۳۸-۶
 وضعیت فهرست‌نویسی : فبیا
 یادداشت : مؤلفان فریبا صم، دکتر علیرضا نوری، علیرضا کریم‌زاده، ملیحه عامری.
 یادداشت : بالای عنوان: استاندارد آموزش شغل.
 موضوع : گردشگری-- ایران-- راهنمای آموزشی
 موضوع : گردشگری-- ایران-- آزمون‌ها و تمرین‌ها
 شناسه افزوده : صم، فریب، ۱۳۴۶-
 رده‌بندی کنگره : G1۵۵
 رده‌بندی دیویی : ۳۵۲/۱۳۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۹۴۹۸۳

نام کتاب: راهنمای عمومی گردشگری
 مؤلفان: فریبا صم- دکتر علیرضا نوری - علیرضا کریم‌زاده - ملیحه عامری
 ویراستار: نرگس حاجمندی
 ناشر: مهکامه
 ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی
 طرح جلد: محمودرضا لطیفی
 لیتوگرافی: باختر
 نوبت چاپ: دوم/ ۱۴۰۱
 تیراژ: ۴۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۳۵۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹-۳۸-۶

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی‌نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم،

نشر و پخش مهکامه
 تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳ - ۶۶۴۹۷۰۵۰
 فکس: ۰۹۱۳۳۹۷۴۰۲۱ - ۶۶۹۶۱۵۰۹

۲- تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۳۲۰، کتابفروشی سیمای دانش
 تلفن: ۶۶۴۶۰۵۴۵

en_mahkame@yahoo.com
 www.mahkameh.com

پست الکترونیکی:

نمایندگی‌های شهرستان:

- ۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتابفروشی رشد، تلفن: ۳ - ۳۲۲۱۷۰۰۰ (۰۶۱)
- ۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساژ مهتاب، کتابفروشی درخشش، تلفن: ۳۲۲۵۱۹۲۳ (۰۵۱)
- ۳- اصفهان: میدان شهدا، خیابان کاوه، بعد از میدان ۲۵ آبان، کوی ولی‌عصر، پلاک ۴۱۹، پخش کتاب کیمیا، تلفن: ۳۴۴۸۰۲۸۵ (۰۳۱)، موبایل: ۰۹۱۳۲۶۵۹۷۷۱
- ۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتابفروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵ (۰۳۵)
- ۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نبش خلیلی، کتابفروشی خوارزمی، تلفن: ۳۶۴۷۳۷۷۱ (۰۷۱)
- ۶- تبریز: فلکه دانشگاه، ابتدای خیابان دانشگاه، کتابفروشی علامه، تلفن: ۳۳۳۴۱۶۶۹ (۰۴۱)

آدرس کانال انتشارات مهکامه: telegram.me/mahkamepublisher

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۲۲
مقدمه.....	۲۵
فصل اول: کلیات و مفاهیم پایه صنعت گردشگری.....	۲۷
تعاریف و مفاهیم گردشگری.....	۲۹
گردشگری (توریسم).....	۳۰
گردشگر (توریست).....	۳۰
انواع گردشگری و گردشگران.....	۳۱
۱- انواع گردشگری با توجه به انگیزه سفر.....	۳۱
۱-۱- گردشگری تفریحی و استفاده از تعطیلات.....	۳۱
۲-۱- گردشگری مذهبی و زیارتی.....	۳۲
۳-۱- گردشگری تاریخی، فرهنگی، هنری.....	۳۲
۴-۱- گردشگری اجتماعی.....	۳۳
۵-۱- گردشگری ورزشی.....	۳۳
۶-۱- گردشگری بازرگانی و تجاری.....	۳۴
۷-۱- گردشگری سیاسی.....	۳۴
۸-۱- گردشگری مبتنی بر رویدادها.....	۳۴
۹-۱- گردشگری نوستالژیک.....	۳۴
۱۰-۱- گردشگری آموزشی- علمی.....	۳۵
۱۱-۱- گردشگری ماجراجویانه.....	۳۵
۱۲-۱- گردشگری سلامت.....	۳۵
۲- انواع جهانگردی از نظر محدوده و محیط جغرافیایی.....	۳۵
۱-۲- گردشگری خروجی (برون مرزی).....	۳۶
۲-۲- گردشگری ورودی (درون مرزی).....	۳۶
۳-۲- گردشگری داخلی (محلی).....	۳۶
۴-۲- گردشگری بین‌المللی.....	۳۶

- ۳- گردشگری بر مبنای محیط جغرافیایی ۳۶
- ۳-۱- گردشگری شهری ۳۶
- ۳-۲- گردشگری روستایی ۳۷
- ۳-۳- گردشگری قومی عشایری ۳۷
- ۴-۳- گردشگری فضا ۳۷
- ۵-۳- گردشگری مجازی ۳۸
- ۴- جهانگردی از نظر نوع مسافرت ۳۸
- ۴-۱- مسافرت‌های انفرادی یا خانوادگی ۳۸
- ۴-۲- مسافرت جمعی ۳۹
- ۵- گردشگری از نظر مکان اقامت ۳۹
- ۶- گردشگری از نظر نوع وسیله نقلیه ۳۹
- ۷- گردشگری از نظر زمان و مدت اقامت ۴۰
- ۷-۱- گردشگری تابستانی (از اردیبهشت تا مهر ماه) ۴۰
- ۷-۲- گردشگری زمستانی (از آبان تا فروردین) ۴۰
- ۸- گردشگری از نظر اثرات آن بر محیط ۴۰
- ۸-۱- گردشگری انبوه ۴۱
- ۸-۲- گردشگری جایگزین ۴۱
- بررسی انواع اقامتگاه‌ها و تاثیر آن در صنعت گردشگری ۴۱
- روش‌های حمل و نقل در صنعت گردشگری ۴۴
- انواع جاذبه‌های گردشگری ۴۶
- گردشگری از نظر جاذبه‌های طبیعی ۴۶
- گردشگری از نظر جاذبه‌های انسانی - فرهنگی (انسان ساخت) ۴۷
- جاذبه‌های توریستی ایران ۴۸
- محصولات صنعت گردشگری ۴۸
- تور گردانان ۴۸
- هتل داران ۴۹
- رستوران داران ۴۹
- راهنمایان تور ۴۹
- دفا تر خدمات مسافرتی ۴۹

۵۰	تولیدکنندگان صنایع دستی.....
۵۰	جاذبه‌های گردشگری و صنعت حمل و نقل.....
۵۱	سازمانهای بین‌المللی مرتبط با جهانگردی.....
۵۱	سازمان جهانی جهانگردی.....
۵۱	شورای جهانی سفر و جهانگردی.....
۵۱	سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری (ایکائو).....
۵۲	اتحادیه بین‌المللی هواپیمایی (یاتا).....
۵۲	سازمان یونسکو.....
۵۳	سوالات فصل اول.....

فصل دوم: بررسی ویژگی‌های جغرافیایی ایران..... ۵۵

مقدمه..... ۵۷

آشنایی با جغرافیای طبیعی ایران..... ۵۷

ناهمواری‌های ایران..... ۵۸

آب و هوا..... ۶۰

توده‌های هوا در ایران..... ۶۰

معرفی جاذبه‌های گردشگری بر اساس مناطق جغرافیایی..... ۶۱

۱- آذربایجان شرقی..... ۶۱

۲- آذربایجان غربی..... ۶۲

۳- اردبیل..... ۶۳

۴- اصفهان..... ۶۴

۵- استان البرز..... ۶۶

۶- ایلام..... ۶۶

۷- استان بوشهر..... ۶۶

۸- استان تهران..... ۶۷

۹- استان چهارمحال و بختیاری..... ۶۸

۱۰- خراسان جنوبی..... ۶۸

۱۱- خراسان رضوی..... ۶۹

۱۲- خراسان شمالی..... ۷۰

۷۱	۱۳- خوزستان
۷۲	۱۴- زنجان
۷۲	۱۵- سمنان
۷۳	۱۶- سیستان و بلوچستان
۷۴	۱۷- استان فارس
۷۵	۱۸- استان قزوین
۷۵	۱۹- استان قم
۷۶	۲۰- استان کردستان
۷۶	۲۱- استان کرمان
۷۸	۲۲- استان کرمانشاه
۷۹	۲۳- استان کهگیلویه و بویراحمد
۷۹	۲۴- استان گلستان
۸۰	۲۵- استان گیلان
۸۱	۲۶- استان لرستان
۸۱	۲۷- استان مازندران
۸۲	۲۸- استان مرکزی
۸۲	۲۹- استان هرمزگان
۸۳	۳۰- استان همدان
۸۴	۳۱- استان یزد
۸۵	سوالات فصل دوم

۸۷	فصل سوم: بررسی ویژگی‌های تاریخی ایران
۸۹	بخش اول: آشنایی با مفاهیم تاریخ، میراث فرهنگی و گردشگری
۸۹	اسطوره‌ها و افسانه‌ها
۹۰	تقسیم‌بندی‌های تاریخ ایران
۹۰	فرهنگ و تمدن انسان در دوره پیش از تاریخ
۹۰	بخش دوم: دوران تاریخی ایران
۹۱	نگاهی به ایران پیش از اسلام (ایران در دوره باستان)
۹۱	تمدن ایلام

۹۱	اورارتوها.....
۹۱	کاسی‌ها.....
۹۲	آشور و آکد.....
۹۲	ورود آریاها.....
۹۲	مادها (۷۰۸ - ۵۵۰ ق. م).....
۹۳	هخامنشیان (۵۵۰ - ۳۳۰ ق. م).....
۹۵	فرهنگ و تمدن ایران در زمان هخامنشیان.....
۹۵	سلوکیان (۳۱۲ - ۶۴ ق. م):.....
۹۶	فرهنگ و تمدن سلوکیان.....
۹۶	اشکانیان (۲۴۸ ق. م - ۲۲۶ م).....
۹۷	ساسانیان (۲۲۴ تا ۶۵۳ م).....
۹۹	بخش سوم: نگاهی به ایران پس از اسلام (ایران اسلامی).....
۹۹	امویان و عباسیان (۱۳۲ - ۶۵۶ م ق).....
۱۰۰	فرهنگ و تمدن ایران پس از ورود اسلام.....
۱۰۰	در تکاپوی استقلال؛ حکومت‌های متقارن.....
۱۰۰	طاهریان (۲۰۵ - ۲۵۹ ه).....
۱۰۱	صفاریان (۲۴۷ تا ۳۹۳ ه).....
۱۰۱	سامانیان.....
۱۰۲	علویان طبرستان (۲۵۰ - ۳۱۶ ه ق).....
۱۰۲	زباریان (۳۱۶ - ۴۳۳ ه ق).....
۱۰۳	آل بویه (۳۲۰ - ۴۷۷ ه ق).....
۱۰۳	ورود ترکان به ایران.....
۱۰۴	غزنویان (۳۵۱ - ۵۸۲ ه ق).....
۱۰۴	سلجوقیان (۴۲۹ - ۵۹۰ ه ق).....
۱۰۵	خوارزمشاهیان (۴۹۰ - ۶۲۸ ه ق).....
۱۰۶	بخش چهارم: نگاهی به تاریخ ایران پس از هجوم مغولان.....
۱۰۶	ایلخانان (۶۵۶ - ۷۵۶ ه ق).....
۱۰۷	تیموریان (۷۷۱ - ۹۰۶ ه ق).....
۱۰۸	بخش پنجم: نگاهی به تاریخ ایران از دوره صفوی تا ابتدای قاجار.....

پیشگفتار

امروزه گردشگری یکی از بخش‌های اصلی در تجارت بین‌الملل و یکی از منابع اصلی ایجاد ثروت در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است. ایجاد اشتغال، رونق اقتصادی، ایجاد درآمد برای مقاصد گردشگری و درآمدزایی برای صنایع وابسته از اثرات صنعت گردشگری است. لذا توسعه گردشگری موجبات توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع را فراهم می‌آورد. صنعت گردشگری که از آن به صنعت حامی محیط زیست یاد می‌شود، در قرن اخیر پیشرفت بسیار زیادی داشته است و امروزه بر طبق گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری اولین صنعت اشتغال‌زای خدماتی است. لذا در دنیای کنونی که مشکل اشتغال یکی از مهمترین مسایل می‌باشد، صنعت گردشگری نقش به‌سزایی ایفا می‌کند. اقتصاد بسیاری از مقاصد گردشگری به این صنعت وابسته است بطوریکه با صعود و افول منحنی رشد گردشگری اثرات بسیار زیادی را در اقتصاد و مسایل اجتماعی و سیاسی مقاصد می‌گذارد. کشور عزیزمان ایران از جمله کشورهای مستعد رشد گردشگری می‌باشد که پتانسیل‌های فراوانی در این زمینه دارد لذا می‌توان نتیجه‌گیری کرد که توسعه صنعت جهانگردی در کشور ما می‌تواند به عنوان یکی از بهترین جانشین‌های درآمد فروش نفت عمل کرده و ثروت زیادی را نصیب کشورمان نماید و همزمان فرصت‌های شغلی فراوانی را در سطوح مختلف و برای قشرهای مختلف ایجاد نماید و موجب توسعه جوامع محلی و بومی گردد و فرهنگ غنی ایرانی را به تمامی جهانیان بشناساند.

برای این منظور آموزش و تربیت راهنمایان جهانگردی به عنوان صف اول خدمات رسانی به گردشگران اهمیت فراوانی دارد که در این کتاب سعی به آموزش اطلاعات و دانشی شده است که یک راهنمای گردشگری به آنها نیاز دارد تا بتواند خدمات مناسبی را به گردشگران ارائه نماید.

امید است که با تالیف این کتاب، شاهد آموزش نیروی انسانی کارآمد راهنمای جهانگردی به عنوان نمایندگان شایسته این مرز و بوم باشیم. کتاب حاضر بر اساس استاندارد ایسکو راهنمای عمومی گردشگری تهیه و گردآوری شده است و برای مربیان، دانش‌آموزان و

دانشجویان رشته راهنمای گردشگری، فراگیران استاندارد مذکور و سایر علاقمندان به خدمات گردشگری توصیه می‌گردد.

فریبا صم - علیرضا نوری، پاییز ۱۳۹۹

www.ketab.ir